Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. postale - II Gruppo 70 %

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Letna naročnina, Italija . . Lir 13.000
Letna inozemstvo . . . . » 18.000
Letna inozemstvo, USA dol. 25
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXXII. - Štev. 7 (1590) | Gorica - četrtek 14. februarja 1980 - Trst | Posamezna številka lir 300

Tudi še nerojeni človek ima pravico do življenja

USMRTITEV NEDOLŽNEGA BITJA

Italijanski časnikar in duhovnik Francesco Fuschini je zapisal naslednjo ugotovitev: »Naša (italijanska) republika uporablja neuravnovešene mere. Na dosmrtno ječo obsoja morilce, na smrt pa obsoja nedolžne.« Pri tem je don Fuschini mislil na splav, ki ga italijanski zakon dopušča. Teroristi, večkratni morilci orožnikov, sodnikov, inženirjev, delavcev, politikov bodo dobili dosmrtno ječo, nedolžni otroci, ker so »nezaželeni«, bodo morali v smrt. Isti časnikar zaključuje: »Nekdo je otroka obsodil, da je kriv smrti, še predno ga je videl; zdravnik v beli halji, ki je halja služabnikov življenja, ga je izsesal iz mamine maternice in ga vrgel med smeti.«

Kakor so drastične besede tega časnikarja, tako so resnične. Vsak nameren splav ali abortus pomeni dosmrtno ječo in usmrtitev nedolžnega otroka. Papež Wojtyla je v govoru babicam rekel: »Tudi otrok, ki ni še rojen, je človek. Kristus, ki je rekel: "Pustite male k meni", je na poseben način navzoč ob otroku med nosečnostjo, ko je v resnici najbolj nebogljeno bitje med človeškimi bitji, saj je brez vsake obrambe, še celo brez glasu, da bi se vsaj z jokom mogel braniti, ko kršijo njegove najbolj osnovne pravice.«

PRAVICA, KI PRITIČE LE BOGU

In vendar si človek drzne jemati pravico, da sodi in odloča, kdo naj živi in kdo naj umrje. Toda ta pravica, kadar gre za človeka, pripada samo Bogu. Takole razlaga sv. oče: »V območju vsega vidnega stvarstva je človekovo življenje edinstvena vrednota. Gospod je namreč vse stvari ustvaril zaradi človeka; človek pa je, kot poudarja drugi vatikanski koncil, edina stvar, ki jo je Bog hotel zaradi nje same (GS, 24). To pomeni, da človek, kolikor zadeva njegovo bivanje in bistvo, ne more biti določen za nobeno drugo stvar kot samo za Boga. To je globoki smisel znanega svetopisemskega izreka: "Bog je ustvaril človeka po svoji podobi... moža in ženo ju je ustvaril." To hočemo poudariti tudi mi, kadar trdimo, da je človeško življenje nekaj svetega. Človek, kot bitje z razumom in svobodno voljo, dobiva pravico do življenja neposredno od Boga, katerega podoba je, in ne od staršev ali od kake druge človeške družbe ali oblasti. Samo Bog more zato razpolagati s svojim izrednim darom. "Poglejte zdaj, da sem jaz, dà, jaz, in ni Boga poleg mene; jaz jemljem življenje in ga dajem, zadajem rane in jih ozdravljam, in nihče ne more iz moje roke oteti" (5 Moj 32, 39).«

»Človek torej poseduje življenje kot dar, ni pa njegov gospodar. Zaradi tega ne more razpolagati ne s svojim ne s tujim življenjem,« še poudarja sv. oče.

CERKEV LJUBI ČLOVEKA

Mnogim ljudem in tudi kristjanom se zdi danes ta nauk Cerkve trd, podobno kot se je Judom zdel trd Jezusov nauk o Evharistiji. »Trda je ta beseda,« so rekli, »kdo jo more poslušati,« in so Jezusa zapustili. Toda Jezusova beseda ni bila »trda«, saj je naznanjala dokaz njegove trajne ljubezni do ljudi, njegov zakrament sv. Evharistije.

Tako je tudi z naukom Cerkve o kvalifikaciji splava: izhaja iz ljubezni Cerkve do človeka. Cerkev ljubi človeka; ljubi ga zato, ker ga ljubi Bog in ga ljubi Kristus. Prav ta ljubezen ji narekuje, da brani človeka, njegovo dostojanstvo, njegove osnovne pravice. Med temi je na prvem mestu pravica do življenja.

Zato se Cerkev ne ustavlja ob obsodbi abortusa kot sodnik, temveč poziva k ljubezni do človeka, k ljubezni do otroka že pred rojstvom. Zato pravi Janez Pavel II. babicam: »Vaša naloga je, da skrbno bedite nad čudovitim in skrivnostnim razvojem novega življenja, ki se odvija v materinem naročju, z namenom, da sledite njegovemu rednemu poteku in srečnemu zaključku s prihodom na svet novega bitja. Vi ste torej čuvarice človeškega življenja, ki se obnavlja v svetu in prinaša z mehkim nasmehom novorojenca srečo in upanje v boljšo prihodnost.«

Na drugem mestu pa jih poziva: »Na vas je, da v dušah staršev utrjujete željo in srečo po novem življenju, ki je vzklilo iz njihove ljubezni. Na vas je, da jih vzpodbujate h krščanskemu gledanju na življenje, ki vidi v otroku dar in blagoslov božji.«

Cerkev tudi ne misli, da morajo imeti starši toliko otrok, »kolikor jih Bog da,« kot smo včasih rekli. Nikakor ne, kot je že zadnji koncil izjavil. Tudi v tem oziru sledi papež koncilu in nauku Pavla VI. Zato opominja babice, da njihova služba življenju pomeni tudi, da znajo svetovati in pomagati zakoncem k odgovornemu starševstvu ob spoštovanju naravnega reda.

Ljubezen je torej tista, ki vodi Cerkev v njenem nauku o človeku. Prav ta ljubezen ji ne dovoli, da bi molčala spričo egoizma, ki je vedno bolj izrazit in odločujoč nagib pri splavih. O tem jasno pričajo statistike v Italiji. Splavi iz zdravstvenih in socialnih razlogov so vedno manj številni, vedno več pa je takih, ko zakonci že imajo enega otroka, drugega pa nočejo več, še manj pa tretjega.

Zoper ta poganski egoizem dviga Cerkev svoj glas ne od včeraj, temveč od časov starega krščanskega spisa (pisma Barnabe) iz sredine 2. stoletja, ki pravi: »Ne môri otroka v materinem telesu in ga ne ubijaj, ko se je rodil.«

Titovo stanje se je poslabšalo

Tako jugoslovanska javnost kot ostali svet sta se že navadila na zdravniška poročila, ki so vsak dan znova zatrjevala, da se Titovo zdravljenje po amputaciji noge uspešno nadaljuje in da se Tito dobro počuti. Zato pa so vsi postali pozorni na nedeljsko sporočilo, v katerem je bilo rečeno, da so se pojavile ledvične in prebavne motnje. Naslednji dan je bilo pa še rečeno, da »je zdravljenje otežkočeno zaradi znakov srčne slabosti«. Dodatni razlog za zaskrbljenost zdravnikov pa tudi drugih, ki vidijo v Titovem odhodu nevarnost za obstoječo politično stabilnost v Jugoslaviji in ob njenih mejah.

Nevarnost politične praznine na Balkanu

V zadnjih desetih letih je bilo veliko napisanega, kaj bo z Jugoslavijo po Titovem odhodu iz dežele živih. Pisali so časopisi in napisane so bile cele knjige. Naj omenimo le knjigo nemškega časnikarja A. Ströhma »Jugoslavien ohne Tito«, Jugoslavija brez Tita. Pri tem lahko zasledimo eno skupno vprašanje, ki pri zahodnih piscih preide v zaskrbljenost: Ali bo Jugoslavija obstala kot država po Titovi smrti? Nevarnost za obstoj Jugoslavije kot države vidijo v dveh dejstvih: v zunanjih okoliščinah in v notranjem sestavu države.

SOVJETSKA GROŽNJA

Zunanje okoliščine so Sovjetska zveza. Ta je ponovno in ponovno izpričala svoje sedanje »mesijansko« poslanstvo, ki je v tem, da je čuvarica in nosilka marksizma-leninizma v svetu. Zato so v Kremlju prepričani, da imajo pravico in dolžnost, da povsod po svetu posegajo v dogajanje, kjer je nevarnost, da se marksizem-leninizem pokvari, ali kjer je možnost, da se uvede.

Jugoslavija se je leta 1948 izneverila tej doktrini in ji tega v Moskvi niso nikoli odpustili. Taktični razlogi so pozneje svetovali Hruščevu in tudi Brežnjevu, da sta obnovila stike z jugoslovanskimi voditelji, toda samo v pričakovanju boljših priložnosti, da se Jugoslavija vrne v sovjetski hlev kot izgubljena ovca na Balkanu. Tega se najbolj zavedajo jugoslovanski partijci sami. Zato vedo, da jim nevarnost grozi samo z vzhoda, od Rusije in njenih satelitov, posebno od Bolgarije.

Na to možnost so se pripravili s tem, da so zamislili totalno civilno obrambo in pa da so sprejeli v ustavo določilo, da nihče v nobenem primeru ne sme poklicati tujih vojaških sil za obrambo režima. Vsako tako dejanje je po ustavi nezakonito. Hoteli so se pač zavarovati pred običajno sovjetsko taktiko, ki vedno poišče ali ustvari kak odbor v prizadeti državi, odbor, ki potem pokliče Sovjete na pomoč, kot se je ponovno zgodilo v Afganistanu.

RAZNOLIKOST JUGOSLOVANSKIH NARODOV

Drugi razlog, ki daje misliti glede obstoja Jugoslavije kot samostojne države, izhaja iz nje same, to je iz pestrosti narodov, ki jo sestavljajo. Glede na to je Jugoslavija nekak mozaik jezikov, kultur, veroizpovedi. Njeni narodi so si tudi različni po zgodovinski preteklosti, saj se npr. Srbi in Hrvati imajo za »zgodovinske« narode, ki so imeli svojo državo, Slovence in Makedonce pa imajo za »nezgodovinske« narode, češ da tega niso nikoli imeli.

To razlikovanje med »zgodovinske« in »nezgodovinske« narode je privedlo do razsula prve Jugoslavije leta 1941, ko so Hrvati izrabili priložnost in oklicali svojo Neodvisno hrvatsko državo, češ da imajo do nje zgodovinsko pravico. Samo poraz nacistične Nemčije in fašistične Italije je omogočil, da se je obnovila Jugoslavija kot samostojna državna tvorba.

Znano je pa, da se številni Hrvati svoji NDH niso odrekli tudi po letu 1945. V emigraciji so ravno hrvatske ustaške in druge nacionalistične sile tiste, ki najbolj rovarijo zoper Jugoslavijo kot državo. Prav gotovo bodo prav sedaj še bolj delali na to, da se Jugoslavija razbije. Verjetno se jim bodo pridružili tudi nekateri Srbi in morda nekaj Slovencev. Zato se vprašamo, ali morejo imeti jugoslovanski narodi kako resnično narodno korist od razbitja Jugoslavije kot države.

RAZBITJE JUGOSLAVIJE BI BILO LEGLO NOVIH NAPETOSTI

Analiza političnega položaja pove, da bi ob razbitju Jugoslavije nastal na Balkanu politični vacuum, politična praznina, podobno kot je nastala v Srednji Evropi po prvi svetovni vojni ob razbitju Avstro-Ogrske. Praznina v politični igri med državami pa ne more obstati. Vanjo vdere ali ena ali druga večja sila.

To se je izkazalo po letu 1918: razbili so Avstrijo, nastale so številne narodne države, ki so pa vse bile politično šibke spričo vzhodnega soseda Rusije. Zato so se združile v Malo Antanto (Češkoslovaška, Romunija, Jugoslavija) pod pokroviteljstvom Francije iz strahu, da bi se ne obnovila cesarska Avstrija, v resnici pa v strahu pred Sovjetsko zvezo in njenim imperializmom.

Po drugi svetovni vojni se je izkazalo, da njihov strah ni bil zaman, saj so vse razen Jugoslavije postale sovjetski sateliti. Jugoslavija se je tega stanja rešila, nekaj zaradi svojega strateškega položaja, nekaj zaradi politične uvidevnosti Tita in večine partijcev leta 1948.

Če bi se, kar Bog ne daj, Jugoslavija po Titovi smrti zrušila po krivdi njenih narodov, posebno še Hrvatov in Srbov, bi na Balkanu nastal nov politični vacuum, politična praznina. Morebitne samostojne države, ki bi v tem politično praznem prostoru nastale (Hrvatska, Srbija in morda Slovenija) bi neizbežno pristale v političnem prostoru Sovjetske zveze. Druge izbire bi ne imele.

Alternativa je samo naslednja: Ali Jugoslavija kot samostojna država ali pa status sovjetske province oz. sovjetskega satelita. Kakšna je usoda sovjetskih satelitov, tako gospodarska kot politična, lahko ugotavljajo Jugoslovani, če le pogledajo prek svojih vzhodnih mej na Ogrsko in Bolgarijo. Ali si želijo slične usode oz. še slabše? Saj bi bili še bolj izpostavljeni skušnjavam zahodnega imperializma in zato še bolj zastrašeni.

Če je v kakem odgovornem politiku jugoslovanskih narodov kaka taka skušnjava po razbitju Jugoslavije kot države, bi pred navedeno alternativo ne smel niti za trenutek oklevati: Jugoslavija kot država mora obstati, ker je edino jamstvo pred velikoruskim imperializmom in kolonializmam za vse jugoslovanske narode. Pri tej izbiri ne sme odločati romantično čustvo, temveč logični politični račun, kot so ga pokazali Janez Ev. Krek, dr. Anton Korošec in tudi številni Hrvati ob koncu prve svetovne vojne, ko so se odločili za prvo Jugoslavijo.

K. H.

Italijanski terorizem v polnem razmahu

Italijo je zadnji teden zajel val nasilja, ki postaja že nekaj vsakdanjega, saj si novice o terorističnih napadih sledijo kot na tekočem traku.

V torek 5. februarja je skupina teroristov prevratniške organizacije »Prima linea« v središču mesta Monza ubila 39-letnega Paola Paolettija, ko je odhajal na delo. Paoletti je bil tehnični direktor tovarne »Icmesa«, v kateri je pred tremi leti in pol eksplodiral reaktor ter povzročil uhajanje dioksina s hudimi posledicami za življenje prebivalstva naselja Seveso. Zaradi te katastrofe je bil 6. avgusta 1976 aretiran in obtožen povzročitve nenamerne nesreče. Proti plačilu kavcije 70 milijonov lir je bil štiri mesece nato spuščen na začasno svobodo. Umorjeni Paoletti zapušča ženo in osemletnega sina.

Naslednji dan je padel v Rimu pod streli teroristov »Prima linea« 21-letni policijski agent Maurizio Arnesano, ki je stal na straži pred prostori libanonskega veleposlaništva. Bil je doma iz mesta Lecce in edini moški otrok revne družine.

V četrtek 7. februarja je bil v Milanu iz zasede ubit 26-letni tehnik Wiliam Waacher, zaposlen v nekem tehničnem uradu. Tudi ta umor si je prilastila »Prima linea«. Šlo naj bi za eksekucijo njenega bivšega člana. Waacher je bil nekaj časa v zaporu in se je še sedaj moral javljati vsak dan na policijskem poveljstvu, obtožen »združevanja v prevratniške namene«. Morda je pri zasliševanjih odkril imena nekaterih pripadnikov te prevratniške organizacije. Zato je bil kot ovaduh »obsojen na smrt«.

V petek zjutraj 8. februarja je postal žrtev napada v turinskem predmestju 41-letni Roberto Garrone, odbornik PCI za urbanistična vprašanja občine Casella. Po poklicu je Garrone diplomirani arhitekt. Strel iz pištole ga je zadel v levo koleno.

V nedeljo 10. februarja pa je prišel na vrsto 47-letni Mario Miraglia, uslužben pri ustanovi »Cegos« v Milanu. Njega sta dva terorista — moški in ženska — napadla vpričo žene in otrok kar na stanovanju ter ga ranila z dvema streloma na nogi. Miraglia pripada politično stranki proletarske enotnosti ter je lani celo kandidiral na volitvah za evropski parlament.

Vse te pojave terorizma je znova obsodil predsednik republike Pertini, ko je v petek 8. februarja obiskal deželo Veneto. Najprej se je ustavil v industrijskem obratu Petrochimica v Margheri, kjer so teroristi letos 29. januarja ubili tehničnega direktorja Sergia Gorija, nato pa je nadaljeval svojo pot v Padovo, ki je najpomembnejša postojanka skrajnolevičarske »Autonomia operaia« v Venetu in je bila v zadnjih letih pozorišče skoraj 500 atentatov.

V Margheri je Pertini dejal, da »je boj proti teroristični dejavnosti novo odporništvo«. Ta boj ga sedaj vidi na prvih okopih kot takrat, ko se je boril proti fašizmu. V Padovi pa se je Pertini udeležil v glavni dvorani vseučilišča predavanja zgodovinarja Venture o razvoju terorizma v Italiji. Venturo so teroristi lani ustrelili v noge. Pertini mu je hotel za to izreči svojo solidarnost. Pristopil je k njemu in ga ganjen objel. Pri tem je prišlo do majhnega incidenta. Dva radikalska poslanca, med njimi bivši komunist Tessari, sta dvignila napis, s katerim sta hotela Pertinija opozoriti, da se ponavljajo stvari iz Mussolinijevih časov, ker da so za njegov prihod počistili mesto, kar pa ni resnična njegova podoba. Komunisti so nato napis iztrgali radikalcem iz rok in ga uničili, Pertini pa je radikalcema dejal, da če sta resnična demokrata, naj raje objameta kot on Venturo.

Zadnja žrtev rdečih brigad

Dva rdeča brigadista — moški in ženska — sta v torek 12. februarja v opoldanskih urah na stopnišču fakultete za politične vede rimske univerze ubila predsednika višjega sodnega svéta prof. Vittoria Bacheleta. Star je bil 54 let.

S tem umorom so teroristi uničili človeka, ki je bil globoko prežet krščanskih idealov in vedno zelo dejaven v katoliških vrstah. Že kot študent se je udejstvoval v vrstah akademske Katoliške akcije, od 1964 do 1973 pa je bil predsednik narodne KA. Podpredsednik višjega sodnega svéta je postal leta 1976. Kot profesor je poučeval najprej na tržaški, nato pa na rimski univerzi. Prav ko je odhajal s predavanja na tej univerzi, ga je dosegla smrt.

■ V Milanu je prišlo do tragičnega razpleta ugrabitve sedmih oseb, ki jo je povzročil v uradu delniške družbe za proizvodnjo krmil »Purina Italia Spa« 34-letni neuravnovešenec Antonio Brambilla. Najprej je ubil kurirja podjetja Giannija Ferrarija. Pozneje se je izkazalo, da je bil Ferrari mož ženske, s katero je Brambilla živel. Kot talce je zadržal pet uradnic in dva uradnika. Kasneje je na prizadevanje sodnika vse talce izpustil. Zadržal je samo 32-letno Rito Furiato. Ko je vse kazalo, da se bo predal, je umoril Furiatovo in sebe.

■ Na popevkarskem festivalu v Sanremu je pevec Roberto Benigni sedanjega papeža imenoval »Wojtyluccio«. Zaradi tega neprimernega izrazoslovja je takoj prejelo vodstvo italijanske TV množične proteste po telefonu. Nekaj poslancev iz vrst DC je naslovilo protestno pismo na ministra za pošto Vittorina Colomba, v katerem obsojajo kot nekulturno norčevanje iz papeža, iz varnostnih sil in državnih ustanov. Tudi »L'Osservatore Romano« je obsodil Benignijev nastop z besedami: »Protestni telefonski klici na RAI-TV dokazujejo, da so še taki, ki ne sprejemajo mešanja svetega s posvetnim, tudi če gre za šalo. Zdi se, da se v zadnjem času na zvit način izvaja načrt ovirati in nasprotovati uveljavljenju verskih vrednot.«

■ Vatikanski radio se je spomnil v posebnem sporočilu bližnje 20-letnice smrti »junaškega« hrvaškega kardinala Alojzija Stepinca. Kardinal je namreč umrl 20. februarja 1960 v svojem rojstnem kraju Krašić, kamor so ga jugoslovanske oblasti konfinirale potem ko je dolgo vrsto let preživel v ječi, obsojen na 16 let zapora. Papež Pij XII. ga je skupaj z nadškofom Višinskim 12. januarja 1953 imenoval za kardinala. Njegov naslednik na zagrebškem sedežu kardinal Franjo Šeper bo opravil spominsko mašo za pokojnega Stepinca v hrvaškem zavodu sv. Hieronima v Rimu.

Sv. cče na vatikanskem radiu

V torek 5. februarja je sv. oče obiskal sedež vatikanske radijske postaje. Sprejela sta ga kardinala Casaroli in Gueri. Prisoten je bil tudi ravnatelj vatikanske postaje Roberto Tucci. Sv. oče je v kratkem nagovoru poudaril veliki pomen radijske postaje za širjenje evangeljske resnice po svetu. Vatikanska radijska postaja oddaja v 33 jezikih. Pri pripravi programov sodelujejo uredniki 43 narodnosti.

Ni vse obnova, kar se »prenavlja«

V članku »Zgodovinska obremenjenost in prenova« (Znamenje 1979/4) je Vekoslav Grmič nanizal vrsto netočnosti, ki jih ni mogoče preprosto kar spregledati. Njegovo pisanje izzveni zelo enostransko, očitno se opira v svojih trditvah samo na eno vrsto tuje literature, to je krščansko revolucionarno, krščansko socialno in podobne spise.

Iz tega članka, kakor iz toliko drugih v »Znamenju«, veje splošen vtis, da je Cerkev v preteklosti naredila več slabega kot dobrega, rekli bi skoraj, da gre za neke vrste novo inkvizicijo v cilju utopično zamišljene prihodnosti, kot izhaja iz socialističnih in komunističnih gesel o »osvoboditvi« človeka.

Prostor in čas nam ne dopuščata, da bi kritično pretresli vse navedbe v omenjenem spisu. Morali smo se omejiti samo na nekaj najbolj protislovnih trditev.

CERKEV DEKLA DRŽAVNE OBLASTI?

Grmiča moti najprej, da je krščanstvo postalo z odlokom cesarja Konstantina (313) državna vera v rimskem cesarstvu. Da se je od tedaj evangeljsko krščanstvo prilagajalo zahtevam državne oblasti, postalo ideologija vladajočih slojev... izgubilo svojo revolucionarnost; zasebna lastnina in hierarhična zgradba človeška družbe pa sta že takrat dobili svoj nikdar preklicani blagoslov Cerkve...

Mogoče je Grmiča zanesla njegova idealistična vnema, češ priznajmo zablode Cerkve v preteklosti in skušajmo v prihodnje ustvariti boljšo krščansko družbo. Odtod takšno, precej naivno moraliziranje o preteklih časih, kar je celo dokaj preprosto, če ne upoštevamo takratnega mišljenja ljudi. Nekdanjim ljudem in časom pritakne današnje gledanje na državo in družbo, pravzaprav celo svoje lastne poglede, ki morajo biti najbrž edino pravilni.

Toda pri vsem tem ni niti dosleden, zakaj katoliška Cerkev se je vendarle v glavnem osvobodila nadzorstva države, kar pa ni uspelo vzhodni, bizantinski Cerkvi in njenim naslednicam, pravoslavnim Cervam. Ob vsem priznavanju bogastva vrednot, ki so jih pravoslavne Cerkve ohranile, in ob priznavanju ne le vrednot, pač pa tudi pogreškov v zgodovini katoliškega Zahoda, le ni mogoče mimo dejstva, da so vzhodne Cerkve bile in so še danes dekle državnih režimov, danes večinoma komunističnih.

Seveda bi Grmič pri poglobitvi tega vprašanja nujno moral nekoliko utemeljiti svoje posplošene trditve in bi naletel na omenjena dejstva. Da pa ne bi trčil na komunistične režime in mogoče na »ekumenizem«, se jim preprosto izogne in govori samo na splošno o »krščanstvu«, ki da se je prilagajalo zahtevam državne oblasti.

Podobno tudi njegova trditev o krščanstvu kot ideologiji vladajočih slojev ne vzdrži pretresa, zakaj krščanski niso bili samo vladajoči sloji, pač pa tudi množice. Ideologija pomeni, da služi nekomu nauk samo za lastno korist, za izrabljanje onih, ki v ta nauk verujejo. On sam pravzaprav ne veruje, ampak ta nauk samo zlorablja.

Toda vprašanje je, ali gre samo za zlorabo nauka po vladajočih slojih nasplošno ali pa za zlorabo le posameznikov, katerih seveda ni nikoli manjkalo v človeški zgodovini, ne glede na sloje.

ZASEBNA ALI SKUPNA LASTNINA?

Kar zadeva Grmičevo navajanje o zasebni lastnini, ni jasno, ali misli dobesedno ali navaja samo kot nekako prispodobo trditev, da je Cerkev tej lastnini dala svoj nikdar preklicani blagoslov.

Stvar spominja na trditve, kako so papeži »blagoslavljali topove«; trditve, ki jih nasprotniki Cerkve in vere radi razširjajo. Toda, ko jih vprašaš, kateri papež, katero leto in dan se je to zgodilo, ne vejo odgovoriti. Zato bi bilo tudi v tem primeru zanimivo vedeti, katero leto in dan in od koga, papeža, škofa ali koga drugega je bil ta blagoslov zasebni lastnini podeljen.

Če pa je mišljena trditev samo kot prispodoba, to je, da je Cerkev vneto zagovarjala zasebno lastnino in s tem krivično delitev družbe na bogate in revne, hoče Grmič Cerkvi vsiliti nekaj, za kar ni pristojna.

Cerkev ne zagovarja izrecno ne zasebne ne skupne lastnine, saj to področje ni predmet njenega poslanstva. Če sprejme na znanje zasebno lastnino, sprejme prav tako tudi skupno. Prav naša slovenska zgodovina zadnjih sto let nam priča, da so ravno duhovniki dajali pobude za zadruge, za razne oblike solastništva, torej za take skupne družbe, ki bi izboljšale položaj delovnega človeka.

Papež Janez Pavel I. je svoj čas, ko je bil še beneški patriarh, jasno povedal, da Cerkev stoji na stališču, da je treba lastnino uporabljati tako, da bo v splošni blagor ljudstva.

Lastnina pomeni tudi veliko odgovornost in skrb. Zanemarjena skrb za skupno lastnino v socialističnih dravah tudi Grmiču gotovo ni neznana stvar. Zato preseneča, da se on kot cerkveni dostojanstvenik izreka proti zasebni lastnini in zgolj za skupno. Tudi socialni problemi v Južni Ameriki, ki jih »Znamenje« v vsaki številki navaja, ne izhajajo iz problema lastnine; iz tega, da je le nekaj ljudi lastnikov ogromnih površin, saj je končno v Severni Ameriki prav isto. Socialni problem Južne Amerike je v kulturni, moralni zaostalosti, nepismenosti in podobnem.

MARKSISTIČNI BESEDNJAK

V omenjenem članku iz »Znamenja« presenečajo med drugim še naslednje misli, posnete skoraj dobesedno iz marksističnega besednjaka:

Kristusu je šlo za novi svet pravičnosti in ljubezni, za svet bratstva, enakosti in svobode... Šlo mu je najprej za uresničenje vrednot, ki jih danes zagovarja socializem... Cerkev je, nadalje, sprejela sistem vrednot, ki da se niso ujemale s sistemom krščanskih vrednot — povzema Grmič po piscu D. Savramisu — in tudi katolicizem da je kot protestantizem izoblikoval iz krščanstva razredno vero. Grmič tudi sodi, da je bilo to vzrok odpadu delavskih množic od Cerkve...

Kristusov novi svet pravičnosti in ljubezni ne more temeljiti na brezverstvu, kot ga zagovarja socializem. Socialistični družbeni red, kot se danes kaže po socialističnih državah, je prav daleč od reda pravičnosti in ljubezni.

Glede katolicizma (ali protestantizma) kot razredni veri izhaja Grmič znova iz zmotne predpostavke, da sta obstajala samo dva razreda in sicer razred lastnikov in razred delavcev. Delavstvo se je veri in Cerkvi odtujilo, medtem ko naj bi razred lastnikov tovarn in zemljišč ostal zvest Cerkvi. Pa imamo »razredno« vero, po Marxu.

Toda Grmič se noče zavedati, da gre tukaj samo za revolucionarno filozofiranje. Tudi imoviti sloji, ali kot on pravi »razred«, niso bili ohranili v veliki meri vere; da pomislimo samo na liberalizem in abstraktno vseboštvo (panteizem), ki sta si osvojila meščanstvo, tj. kapitaliste v 19. stoletju. Večina prebivalstva na pragu stoletja, ko doseže delavsko vprašanje svoj višek, pa je pripadala kmečkemu sloju in je bila verna. Je bil kmečki sloj tudi razred? Kmečki sloj zanemarja tudi Marx, ker ga pač ni moč povsem spraviti v revolucionarno suknjo. Toda zaradi tega ga ni moč preprosto pustiti ob strani, kot ga pušča pri navajanju takratnih problemov tudi Grmič.

Če je delavski sloj na prelomu stoletja odpadel od Cerkve in od vere, pa tudi ni krivda samo na Cerkvi. Delavski razred je postal plen brezverskih revolucionarjev in ideologov, poleg Marxa, Engelsa, še drugih. Cerkev oziroma njeni dostojanstveniki so delavsko vprašanje mogoče res premalo dojeli, kljub socialnim naukom Leona XIII. Končno tudi ni bilo delavstvo tisto, ki se je prvo oddaljilo od Cerkve in vere, pač pa izobraženstvo, ki sprva niti ni prihajalo iz delavskih vrst. Marx, Engels, Lassalle, Lenin so bili otroci buržoazije.

Vprašanje je, s kakšnim namenom širi Grmič trditve, ki se izkažejo po resnejšem pretresu za površne polresnice, katerih enostranost ustvarja neki prav v prid rerevoluciji in marksizmu. In denimo, da marksistične revolucionarne rešitve družbenih problemov niso utopične, ampak lahko tudi uresničljive, ali Grmič res misli, da jih je mogoče jemati povsem ločeno od brezverskih sestavin marksističnega nauka?

C. P.

Prešernov praznik na Tržaškem

Kakor se je pred letošnjim praznikom slovenske kulture tu in tam slišalo, da je s celovečernim opernim sporedom kaj lahko pripraviti Prešernovo proslavo, tako se sedaj po prazniku po vsem Primorskem sliši, da lepšega Prešernovega dneva še nismo nikoli doživeli. Prireditelji Prešernovega praznika (Glasbena matica, SSG, SP in SPZ) dobivajo od vsepovsod pohvalo, prav kakor so jo dobili odlični mariborski pevci in igralci od odprtem odru 8. in 9. februarja v polni dvorani Kulturnega doma. Naši najbolj znani glasbeniki, dirigenti, skladatelji po vrsti izjavljajo, da je Švarova opera izredno glasbeno delo, verjetno na vrhu vse slovenske glasbene kulture.

Prešernovo opero »Slovo od mladosti« je skomponiral Danilo Švara, Tržačan, rojen v Ricmanjih leta 1902. Besedilo za opero je napisala L. Prenner, ki je spretno porabila Prešernove verze in misli iz njegovih Poezij. Opero je dirigiral Boris Švara, nečak skladatelja Danila; veliko in zahtevno delo je izvedlo Slovensko narodno gledališče iz Maribora.

Glavna pevca Simeon Gugulovski v vlogi Prešerna in Veronika Mihelič v vlogi Primicove Julije sta dosegla zavidljivo višino in tudi v največjih mestih glasbenega sveta požela še večje odobravanje kakor pri skromnih Slovencih, ki se komaj po izpeti operi zavedamo čiste lepote in izrednega duhovnega bogastva, ki smo ga uživali dobri dve uri. Številni orkester kakor velik zbor na odru je nastopal s tako lahkotno ubranostjo, s takim prodornim uspehom, da bi tudi poklicni gledališki kritik težko drugače presodil. Vsako dejanje je imelo svoj glasbeni višek, kar je hvaležna dvorana potrdila z večkratnim navdušenim ploskanjem. Veličastna orkestralna spremljava mogočnega zbora v trnovski cerkvi (prvo dejanje) kakor v drugem dejanju pesnik Prešeren v sredini svojih Ljubljančanov sta bila poleg nekaterih solističnih arij edinstvena prizora za oko in srce.

Ni pretirano, kar je rekel neki zavedni Tržačan, da odhaja od te opere še bolj prepričan človekoljub, še bolj — Slovenec. Prostor ne dopušča, da bi omenili celo vrsto drugih odličnih pevcev v tej veliki Švarovi operi o našem Prešernu.

Skoro 80-letni prisotni Danilo Švara je oba večera po končani operi doživel skupno z glavnimi pevci hvaležnost Primorske kakor mogoče doslej noben slovenski skladatelj. V visoko glasbeno umetnost opere nam je postavil našega prvega pesnika, ki je vse svoje življenje oznanjal najbolj čiste, resnično večne ideje do domovine, do človeka in tako do Boga.

Škoda je le, da Prešernove človekoljubne ideje odkrivamo v narodnem obsegu komaj sedaj 140 let po pesnikovi smrti. Škoda je, da Prešernov duh pravega bratstva prodira na dan le bolj okrog njegovega praznika v februarju, vse ostale delavnike v letu pa na Primorskem splošno živimo, kakor da Prešerna in Cankarja in Slomška ne bi imeli. Iz takšne kulturne dediščine naših duhovnih velikanov bi morali že kdaj zrasti bolj zavedni Slovenci in kristjani od Maribora do Trsta! Sicer tudi Prešeren ni dosegel vsega v življenju, kar si je kot človek in Slovenec želel, zato je kot prerok oznanjal: »vremena Kranjcem bodo se zjasnila«, smisel in cilj svojega osebnega trpljenja pa je zapisal v znani kitici: »stanu se svojega spomni in trpi brez miru«.

Fr. Štuhéc, sdb

Iz Slovenije

Izpovedi slovenskih bogoslovcev

Založba Ognjišče v Kopru je izdala knjigo z naslovom »Bog, ki osvaja«. Knjiga prinaša 31 izpovedi sedanjega rodu slovenskih bogoslovcev o svoji poti do vere in o svoji veri. Vsakdo, ki ima smisel za duhovne vrednote, jih bo bral s spoštovanjem in zanimanjem.

Predor pod Karavankami

Čez štiri leta bo mogoče potovati brez težav iz Avstrije v Jugoslavijo in obratno skozi novi predor pod Karavankami. Pred kratkim so namreč začeli z deli za 7.864 m dolgi predor, ki bi ga morali dograditi v 48 mesecih. Celotna naložba bo znašala več kot 240 milijard lir.

Na podlagi pogodbe sta se Avstrija in Jugoslavija obvezali nakazati vsaka do približno 26 milijard lir, preostali kapital bo potem zbrala Jugoslavija, stroške pa bodo nato razdelili na pol med obema državama. Cestnina bo najprej služila za odplačevanje kreditov, kasneje za kritje vzdrževalnih del. Da bi pospešili promet, so sklenili premakniti carinsko službo k vhodu v predor in ne ob izhodu, kot velja običaj. Tako se bo mogoče izogniti dolgim kolonam vozil v notranjosti predora.

Nova cestna infrastruktura bo tako povezala cestni omrežji obeh držav: na eni strani cesto preko Tur, ki bo dograjena prihodnje leto, na drugi pa novo jugoslovansko avtocesto, ki se začenja pri Jesenicah in bo prečkala celo Jugoslavijo do grške meje.

POSTNI ČAS

Sporočilo postnega časa, ki traja od pepelnice do velike noči in je čas priprave na Kristusovo vstajenje, je klic k spreobrnjenju, sad spreobrnjenja pa je dar vere. Če je naš post zgolj nekaj zunanjega, zgolj sprememba našega jedilnika, potem je njegovo sporočilo šlo mimo nas. Post je nekaj notranjega, je duhovni vzgib, ki se mora seveda pokazati v vseh razsežnostih našega življenja.

Ne domišljajmo si, da bomo čez noč obrnili svet, toda okrog nas je gotovo dovolj priložnosti, da s svojo dobroto pomagamo ustvarjati boljši svet. Samo oči je treba imeti in nekoliko razvit čut za potrebe bližnjega. In če že ne vidimo nikogar, ki bi mu lahko neposredno pomagali, si bomo vsaj nekajkrat pritrgali pri hrani, ustrezno vsoto denarja pa namenili tistim, ki so večkrat lačni kot siti. Če kakšno dobro delo ne bo že sad notranjega spreobrnjenja, bo pa gotovo na neki način spremenilo naše mišljenje in ga potegnilo iz pogubnega ozračja sebičnosti. In tiho notranje veselje bo takojšnje plačilo za trud.

V postnem času je solidarnost, skrb za druge, pripravljenost, jim na vse načine pomagati, posebna naloga. Kdor je usmiljen in v skrbeh za druge, kdor je dober in hoče drugim pomagati, najde prej pot do Boga in srečanja z njim kakor pa kdor misli samo nase. (Po »Družini«)

OD TEDNA DO TEDNA

■ Na predvečer slovenskega kulturnega praznika 7. februarja je bila v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani tradicionalna osrednja akademija, na kateri so podelili tri Prešernove nagrade in 18 nagrad Prešernovega sklada. Trije novi Prešernovi nagrajenci so akademski slikar Božidar Jakac, gledališki igralec in režiser Slavko Jan ter sedaj že pokojni pisatelj Ciril Kosmač, med nagrajenci Prešernovega sklada pa sta tudi dve umetnici s Tržaškega in sicer gledališka igralka Mira Sardočeva ter operna in koncertna pevka Nora Jankovič.

■ Na god lurške Matere božje 11. febr. je sv. oče maševal v baziliki sv. Petra. K somaševanju je povabil vse duhovnike, ki so to želeli. Svete daritve se je udeležilo okoli 20.000 vernikov in še 1.200 bolnikov. Po maši je bila procesija z lučkami na trgu sv. Petra.

■ Južnotirolska ljudska stranka (SVP) je ponovno uradno zahtevala, da rimska vlada ukine italijanska imena naselij v bocenski pokrajini. Ta imena so bila namreč po priključitvi Južne Tirolske Italiji nasilno uvedena. Sestavil jih je fašistični senator Tolomei, ki velja med Južnimi Tirolci za »grobarja« ondotnega nemštva.

■ Po 35 letih po zadnji vojni je sodišče v Kölnu obsodilo tri bivše člane SS oddelkov, ki so med okupacijo Francije poslali v nacistična uničevalna taborišča na tisoče francoskih Judov in drugih domoljubov. Glavni obtoženec, 70-letni Kurt Lischka, bivši načelnik Gestapa v Parizu, je bil obsojen na 10 let ječe, njegov sodelavec Herbert Martini Hagen na 12 let, bivši podčastnik Ernst Heinrichsohn pa na 6 let ječe. Zanimivo je, da je bil zadnji lani nekaj dni pred začetkom procesa ponovno izvoljen za župana v mestu Bürgstadt na Bavarskem.

■ Egiptovski parlament je z veliko večino odobril zakon, s katerim se ukinja 30-letni bojkot Izraela. Novi zakon hkrati ukinja tudi bojkot vseh tujih družb, ki imajo poslovne zveze z Izraelom.

■ V severnoameriškem mestu Lake Placide so se ta teden pričele zimske olimpijske igre. Nekaj dni prej, v nedeljo 10. februarja je istotam bilo 82. zasedanje Mednarodnega olimpijskega odbora. Udeležil se ga je tudi severnoameriški zunanji minister Vance. V imenu predsednika Carterja je napovedal, da če se sovjetske čete do 20. februarja ne bodo umaknile iz Afganistana, se ZDA ne bodo udeležile olimpijskih iger v Moskvi, kajti »te igre v državi, ki je zakrivila vdor v drugo državo, bi bile jasno kršenje olimpijskih načel, po katerih je moralo v času antičnih olimpijskih iger v Grčiji orožje mirovati«. Vance je še predlagal, naj bi se igre vršile v kakem drugem kraju in da so jih ZDA pripravljene finančno podpreti.

■ Upor kaznjencev v zaporu severnoameriške zvezne države New Mexico v mestu Santa Fe je povzročil smrt 37 ljudi, ranjenih je bilo nad 60 oseb, 15 zapornikov pa je med nemiri zbežalo. Večina upornikov je bila med neredi pod vplivom mamil, ki so jih iztaknili v lekarni zapora.

■ 11. novembra letos bodo v ZDA predsedniške volitve. Obe veliki stranki, demokratska in republikanska, morata izvoliti svojega kandidata. Tega kandidata pa stranki izbereta potom »primarnih« volitev v zveznih državah. Teh je 50. Demokrati so do sedaj izbirali svojega predstavnika v državah Iowa in Maine. V prvi od obeh držav je pred tedni prepričevalno zmagal predsednik Carter nad senatorjem Kennedyjem v razmerju 2 : 1. V Maineju pa je Carter prejel 45,7 % glasov, Kennedy 39,6 %, kalifornijski guverner Brow pa 13,3%. Zvezna konferenca demokratske stranke bo izbrala svojega kandidata za predsedniške volitve v New Yorku 11. avgusta.

Pok. Ida Simčič

Rodila se je 24. februarja 1921 v Medani v številni družini. Še zelo mlada se je vključila v cerkveni pevski zbor, ki mu je dal svežega zagona takratni bogoslovec Mirko Filej. Petje ji je od tedaj pomenilo veliko.

Med drugo svetovno vojno, oktobra 1943, je spremljala svojega brata novomašnika v Rihemberk (Branik) in ostala tam do 1947, ko je hudo zbolela. V Rihemberku je ves čas pomagala pri petju, otroke pa je učila razne igre.

Leta 1947 je prišla v Gorico. Takoj se je vključila v goriško Marijino družbo in nastopala v njenem gledališkem odseku. Pet let nato (1952) jo najdemo v Steverjanu, kjer se je počutila kot v domačem kraju. Tu je sodelovala pri mladinskih prireditvah.

V Steverjanu se je tudi poročila s Pavlom Simčičem. Dolgo je nato morala čakati na izselitev k svojemu možu v Kanado. Končno je tudi zanjo prišla ura odhoda v novo domovino. Naselila se je v Thunder Bayu. V družini sta se rodila hči Helena in sin Marko.

Tudi v novem kraju je skupaj s sestro Čedo začela zbirati otroke slovenskih starčev. Učila jih je slovenske pesmi in igre, tako da so nastopili tudi na televiziji.

Vsako leto v postu obiskuje slovenske izseljence v Kanadi slovenski misijonar. Pok. Ida je ta obisk izrabila, da je skušala čim več Slovencev spraviti skupaj. Z veliko požrtvovalnostjo je skrbela tudi za bolnike, ki jih je obiskovala ter jim prinašala tolažbo bodisi na dom bodisi v bolnišnico.

Končno je zavratna bolezen obiskala tudi njo samo. Ko je zvedela, da ni zanjo več odrešitve, je bolezen sprejela vdano z živo vero, da se bomo po kratki ločitvi spet našli pri Bogu. Prepričani smo, da sedaj že uživa sadove te vere, ki jo je ves čas zemeljskega potovanja spremljala ter ji pomagala premostiti vse življenjske preizkušnje.

Benediktinski red se uveljavlja tudi v Afriki

V Abidjanu v državi Slonokoščena obala so se zbrali predstavniki benediktinskih samostanov v Afriki, kjer je trenutno 60 benediktinskih moških in ženskih samostanov s približno 1.600 redovniki. Življenje v afriških samostanih so nekoliko prilagodili afriški miselnosti. Glavni namen pa je vedno isti: učiti, prav moliti, učiti trdnosti v veri pa tudi učiti koristnega dela v skladu z osnovnim benediktinskim pravilom: Ora et labora — moli in delaj.

★

■ V Parizu je pretekli teden prišlo do 35. vrhunskega francosko-nemškega sestanka po zadnji vojni, ki se je razvijal med predsednikom francoske republike Giscardom d'Estaingom in zahodnonemškim kanclerjem Helmutom Schmidtom. V sklepnem poročilu je rečeno, da je sovjetski vojaški poseg v Afganistanu nesprejemljiv in da ogroža proces popuščanja napetosti, ki ne bi mogel preživeti še enega takega udarca. Iz poročila pa ni razvidno, kakšno stališče imata oba državnika do bojkota olimpijskih iger v Moskvi in o gospodarskih sankcijah, ki jih je zoper Sovjetsko zvezo predlagal Carter.

Trinkov koledar za leto 1980

Tipografično prikupen koledarček nas ne opehari po svoji vsebini, ravno nasprotno: je zelo živ in pester in še več, ker ni katera koli knjižica, ampak iz ljubezni do Beneške Slovenije in njenega ljudstva porojena tiskovina, ki ima namen zbuditi in poživiti zanimanje za ta naš najzahodnejši del naroda, ki se je stoletja in stoletja ohranil živ, pristen in trden, pa mu naša doba grozi s smrtno senco.

Zato nas ta Trinkov koledar z vsemi svojimi prispevki drami, vabi in kliče, naj se zanimamo za ta del naroda, ki kljub vsemu naravnost neverjetnemu nasprotovanju in zapostavljanju kaže željo in voljo živeti s celotno slovensko skupnostjo.

To težnjo lepo opazimo v tem koledarčku začenši že pri rimskem romanju, kjer vidimo dr. Cenčiča v razgovoru s svetim očetom, kakor da bi se zaupno pogovarjala oče in sin, vse drugače kot stvari, ki so se včasih čule iz ust kakega zelo visoko stoječega cerkvenega Rimljana, ki ni imel najmanjšega razumevanja za osnovne pravice malega naroda.

Ker je Ivan Trinko neizpodbitno največji predstavnik beneškega ljudstva, zato seveda ni čudno, da je mnogo stvari v koledarčku posvečenih njegovi osebi, kar je hkrati v čast in ponos vseh njegovih rojakov. Ivan Trinko je bil velik po postavi, velik po duhu, velik pa tudi po trpljenju.

V »Soči« iz leta 1871 št. 4 je priobčena pesem slovenskega duhovnika Petra Podreke z imenom Beneški Domoljub. V njej je izražena žalostna usoda Slovenije v novi Italiji, za katero so glasovali vsi razen enega. Kaj se je zgodilo? Nova Italija ni bila Beneška republika sv. Marka, bila je zvijačna in makiavelistično lažniva, ki je beneške Slovence ogoljufala. Iz svobodnih Slovencev so postali čisto navadna brezpravna raja. Zadnje zavetje slovenščine je bila le cerkev. Podreka pravi v svoji pesmi, ki ima naslov Slovenija in njena hčerka na Beneškem: Jaz nisem ne v vradu, ne v šoli, / Čeprav tu od vekov živim; / Ko tujka beračim okoli, / Le v cerkvi zavetje dobim.

Kaj se je zgodilo pa leta 1934, pet let po konkordatu med Apostolskim sedežem in italijansko državo? Slovenščina je bila uničena po skupnem sodelovanju politične in cerkvene oblasti — in ta krivica še danes ni popravljena, razen v tistih krajih, kjer so se našli ne samo zavedni, ampak tudi odločni in pogumni duhovniki.

Eden takih je bil g. Cufolo v Lazah. Leta 1947 sem ga obiskal in vprašal, kako je on vpeljal spet slovenščino v svojo cerkev. Odgovoril mi je: »Enostavno: vpeljal sem jo. Ko se je to zvedelo, me je poklical k sebi videmski škof Nogara in me vprašal. Kaj ste napravili, da ste vpeljali spet slovenščino v cerkev? Odgovor: Gospod škof, kar je s fašizmom zraslo, je s fašizmom padlo. To sem mu odgovoril in sem šel domov — in slovenščina je ostala. To je vse kaj drugega kot prazno govoričenje: bodimo bratje, imejmo se radi in si ničesar ne očitajmo in pozabimo vse, kar je bilo. Prav: bomo bratje (če katoličani ne bomo med seboj bratje — kdo pa bo!), prijatelji, se bomo radi imeli — ampak krivice se morajo popraviti, in sicer takoj, ne bomo čakali še sto let!«

Kako se je počutil Ivan Trinko, ko je videl, da je uničeno, kar so zgradila stoletja? Tiste dni sem srečal dr. Jankota Kralja in sem ga vprašal, kaj pravi msgr. Trinko. Odgovoril je, kar je bilo že nekako samo po sebi umevno: »Potrt je in žalosten, ker vidi uničeno svoje življenjsko delo.«

Hud, prehud udarec za moža, ki je vse svoje življenje posvetil skupnemu in pravičnemu sožitju Slovencev in Italijanov, ki so že stoletja živeli eden ob drugem brez posebnih trenj, razen v prvi dobi in ko je Serenissima sicer ukradla patriarhom v Ogleju posvetno oblast in posest, je beneškim Slovencem zlasti tako imenovani landarski in mjerski banki ali laštri dala toliko pravic, da so bili nekaka država v državi, kar je veljalo za približno 400 let, dokler jim ni pravic uničil Napoleon in za njim še takratna Avstrija, ki se pa Cerkve nista dotaknila.

Ivan Trinko je dočakal konec druge svetovne vojne in konec temnih sil, ki so zasenčile svetla obzorja in je bilo upati, da vstane nova zarja, ki jo je Trinko čakal vse življenje in jo je deloma tudi dočakal in bil tako potrjen v upanju in zaupanju, da je pravica na strani tistih, ki trpijo krivico.

V koledarju je govor o odkritju Trinkovega spomenika v Novi Gorici 14. oktobra 1979, kar je gotovo utrditev vezi med beneškimi Slovenci in onimi v matični domovini.

Zalo važna je objava 12 pisem Ivana Trinka znanemu jezikoslovcu Baudouinu de Courtenayu, ki je z veliko vztrajnostjo in zlasti ljubeznijo raziskoval vsa zahodna slovenska narečja.

V koledarju je še marsikaj, kar popestri vsebino knjižice, zlasti pa se mi zdijo važne številne slike, ki kažejo vedno večjo povezavo beneških Slovencev, zlasti mladine z ostalim slovenskim svetom.

Poseben poudarek zasluži Kronika, ki sta jo sestavila Božo in Bepič in se razteza od 89. do 114. strani in nam še v zvezi s slikami kaže naravnost cvetoče kulturno prizadevanje. Kdo bi bil tako nezaveden, da bi tega ne pospeševal ali morda tako krut, da bi hotel to zatreti!

Že stari Benečan oziroma Rezijan Milko Matičetov priobčuje »Sto let stari folklorni zapisi iz Nadiških dolin«, kar dokazuje njegovo neutrudno delavnost in natančnost.

Članek prof. Martina Jevnikarja nam odkrije eno stran o beneških pomembnih možeh, kar naj bo začetek precej dolge vrste, ki bi bila še veliko daljša, ko bi imela beneškoslovenska mladina že pred sto leti slovensko osnovno šolo, kjer bi se odkrivali in pospeševali mladi talenti, ki so tako ostali skriti in zakopani in seveda tudi zapravljeni.

Bog daj zdravje in pogum Jožkotu Kraglju, ki je koledar uredil, da bo še naprej mogel zbrati in nam podati v tako majhnem zvezku toliko dragocenih stvari, ki nekako odkrivajo obraz naroda, ki je bil za mnoge Slovence tako dolgo zakrit.

Š. T.

Zahvala

Zima počasi jemlje slovo. Vsem, ki so pripomogli, da so naši reveži zimo lažje prestali, zlasti vsem dobrotnikom, ki so se tako radodarno odzvali na pismeno vabilo glavnega odbora za prispevke ob božiču, Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu ponovno izreka iskreno zahvalo. Krožek Slovenske Vincencijeve konference pri salezijancih pa se toplo zahvaljuje za nabirko v cerkvi.

Sv. Ivan

Prav lep popoldne nam je poskrbel »Tržaški mladinski zbor«, ki je nastopil v nedeljo 10. februarja na odru našega Marijinega doma. Nastopilo je 25 mladih pevcev in pevk s pesmijo in recitacijami. Zbor vodi Tomaž Simčič. Na sporedu so bile razne zahtevne skladbe kot argentinska narodna »Balaio«, latinska pesnika Catula »Odi et amo«, Vrabčevi »Grenka smrt« in »Barčica«, narodna »Te nove zdravice«, ki jo je priredil za svoj zbor Tomaž Simčič. Nadaljnja skladba nosi ime »Pušči me«, sledila je Kramolčeva »Pesem o rojstvo«, nato Vrabčeva »Polževa ženitev« in na koncu »Mnogaja ljeta«.

Vmes so bili diapozitivi z naslovom »Slovenska zemlja, zemlja krasna« in recitacije v spomin Franceta Prešerna ob spremljavi »kvinteta klasikov«. Spored je trajal poldrugo uro. Sledila je zabava v spodnji dvorani. Hvaležni poslušalci želimo zboru še mnogo tako lepih nastopov na naših odrih.

Protest zoper razlaščanje na Kolonkovcu

Zveza neposrednih obdelovalcev v Trstu je na svoji redni seji obravnavala težki položaj, ki je nastal v zvezi z razlaščanjem kmetijskih površin na Kolonkovcu, zaradi česar grozi številnim vrtnarjem, da izgubijo edini vir dohodkov za preživljanje in veliko gospodarsko škodo zaradi krivičnih odškodnin.

Odbor meni, da so te razlastitve nepotrebne in škodljive za razvoj in napredek kmetijstva in krivične do prizadetih lastnikov. Zato izraža solidarnost vsem prizadetim kmetovalcem, podpira njihov boj za obstoj na lastni zemlji. V ta namen je Zveza nastopila na pristojnih mestih in se bo še naprej zavzemala za pravično rešitev problema. Obenem sporoča, da je vedno na voljo za strokovno in sindikalno pomoč vsem, ki so kakorkoli prizadeti pri teh ali drugih razlastitvah.

Zahvala

Člani pevskega zbora PD Kolonkovec se zahvaljujejo dr. Angelu Kosmaču za gostoljubnost in prispevek ob prvi obletnici posvetitve kapele bl. patra Leopolda pri Domju.

V Marijinem domu v ROJANU bo na **pustni torek 19. februarja ob 15. uri**

PUSTNO RAJANJE

za predšolske otroke in za otroke osnovne šole.

Slovenski zastopnik na televizijski postaji »Telequattro«

Te vrstice sem hotel poslati s prošnjo za objavo pravzaprav »Primorskemu dnevniku«. Ker pa mi je neki prijatelj dejal, da mi jih ne bodo objavili zaradi pomanjkanja prostora, se obračam do vas. V ponedeljek 4. februarja je bila na prvem sporedu italijanske televizije oddaja, posvečena Trstu. Pripravil jo je časnikar Vannucchi. Ker je lani podobna oddaja povzročila med tržaškim italijanskim javnim mnenjem pravi odpor, je bilo pričakovanje druge oddaje veliko. Zasebna tržaška televizijska postaja »Telequattro« je ob tej priložnosti organizirala neposredno debato, ki je bila na sporedu tik ob koncu oddaje RAI-a in na katero je povabila skupino časnikarjev. Slovence oz. agencijo »Alpe-Adria«, kar ni isto, je zastopal Bogo Samsa.

Vannucchijeva oddaja tržaškim Slovencem ni naredila usluge. Vsi, ki so sledili debati na »Telequattro«, pa dobro vedo, kako in v kakšni meri je položaj poslabšal Bogo Samsa. Od danes dalje si jaz ne bom upal več trditi, da smo Slovenci narod, ki se z lahkoto nauči jezikov. Samsa je poslušalce mučil s približno napol dialektalno italijanščino brez členov (te je z veliko dozo ironije in z zadoščenjem dodajal ravnatelj tržaškega sedeža RAI-a Botteri), bil na začetku v izražanju tudi grob in tako smo bili vsi slovenski gledalci ali poslušalci zadovoljni, da je njegov mikrofon kot edini vsaj slabo deloval, sicer kaj vse bi bili morda slišali!

Bogo Samsa nas seveda ni prepričal niti z načinom niti z argumenti, ki jih je izvajal. Potegnil je na dan Lenina in papeža (a Botteriju je očital: »tvoj papež!«), stalno je ponavljal, da se je treba odpreti (»aprirse, aprirse«, seveda v dialektu) ter se tudi grobo zadrl, ko je ravnatelj lista »La voce libera« hotel obrazložiti, da danes večina Tržačanov Italijanov, (ki so se ali se lahko imenujejo Čehovin, Benko ali Sluga, a tega Samsa ni pripomnil) vendarle ne rabi več psovke »ščavi«, pač pa uporablja izraz »sloveni« ali »slavi«. Skratka, nastop Boga Samse je bil po mojem, a tudi po mnenju vseh, s katerimi sem govoril, tudi v krogih, ki so njemu bolj naklonjeni kot meni, mučen. Vprašujem se, če ga uredniki zasebne televizijske postaje »Telequattro« niso izbrali nalašč, da bi bili Slovenci dvakrat osmešeni. Zakaj je Samsa vabilo sprejel? Bi ne mogel poslati na debato ustreznejše osebe? Pri tržaškem italijanskem javnem mnenju, ki Slovencev dobro ne pozna, je tako samo potrdil vtis manjvrednosti in različnosti — pa v slabem smislu! In kakšno priložnost je imel!

Oddaji, ki je bila napovedana, je sledilo številno občinstvo. Dalj časa so govorili o protislovenstvu: Samsa bi bil lahko z normalno dozo dialektike in tega, kar mu, kot smo videli, manjka, spravil v zadrego vse po vrsti: predstavnika melonovskega lista, pa samega Botterija, ki je napadalen le, kadar ostali molčijo, pa še zlasti možakarja s poltonskim glasom, ki je bil v povojnih letih najhujši sovražnik Slovencev v Italiji, namreč bivšega ravnatelja in lastnika dnevnika »Il Piccolo«, China Alessija.

A vse zaman. Slovenec je bil spet Slovenček, in še srečo je imel, da ga je reševal iz zadrege dopisnik komunističnega lista »Unità«, Inwinkl, za katerega pravijo, da je prijatelj Slovencev le, ker je partijec.

Človek, kot vemo, rad posplošuje, in nekateri Italijani so lahko spet dobili o nas vtis, kot ga je pač naredil Bogo Samsa. Le kdaj bomo razumeli, da nas morajo zastopati sposobni ljudje?

Bralec iz Trsta

Nova igra dramskega odseka PD „Štandrež"

Nastopil je pustni čas in kot vsako zimo so nas tudi letos Štandrežci prijetno presenetili z novo gledališko stvaritvijo. V nedeljo 10. februarja je bila v prosvetnem domu »Anton Gregorčič« v Štandrežu premiera igre Marca Camoletti »Strogo zaupno« v izvedbi dramskega odseka »Štandrež«. To je sodobna burka, v kateri dramatik prikaže v smešni luči spletke in zanimive domislice sovjetskih ter ameriških tajnih agentov, ki se potegujejo, da bi dobili iz rok francoske agentke pudrnico, ki vsebuje skrivnostne načrte. Seveda se po raznih zapletih in smešnih situacijah vse dobro konča.

Delo je režiral Emil Aberšek, gost Primorskega stalnega gledališča iz Nove Gorice, ki ga že dobro poznamo. Pri nas je zrežiral že dve igri. Lani smo v njegovi režiji videli komedijo »Cvetje hvaležno odklanjamo«. Tudi tokrat je Aberšek dobro pripravil štandreške igralce za nedeljsko premiero. Igra je stekla v hitrem tempu, samo v prvem delu se je morda nekoliko zavlekla.

V burki je nastopalo devet igralcev. Glavno vlogo je režiser poveril Majdi Paulin. Tudi v tej igri je Paulinova dokazala, da so ji odrske deske že čisto domača stvar. Na odru se suka tako naravno, kakor ni običajno za amaterje. Svojo junakinjo je doživeto prikazala in karakterizirala. Tudi Božidar Tabaj je dobro odigral svojo vlogo. Prav tako so pokazali svojo igralsko spretnost Jordan Mučič, Marko Brajnik in Damjan Paulin. Poleg teh so nastopali še Milan Brešan, Marjan Cingerli, Rudi Suligoj in Marjan Zavadlav. Čeprav so nekateri od teh mlajše pridobitve štandreške dramske družine, so se v njo že dobro vključili. Seveda se bodo sčasom še izboljšali.

Luči in sceno sta pod režiserjevim vodstvom pripravila Lucijan Krpan in Lucijan Pavio. Nehvaležno delo šepetalke je tudi letos vestno opravila Marinka Leban.

Na splošno pa moramo pohvaliti vse nastopajoče. Ne smemo namreč pozabiti, da so amaterji, ki poleg svojega vsakdanjega dela in skrbi, radi zahajajo k vajam, čeprav je to včasih težko. Pozna se pa, da jim je gledališka dejavnost pri srcu. Za vsako uspešno predstavo se namreč skriva mnogo brezplačnega truda.

Štandrežcem moramo biti hvaležni tudi zato, ker čeprav je njihova vas najbolj okrožena — saj je italijanskih prebivalcev vedno več —, vztrajno nadaljujejo svoje delo in nas vsako leto razveselijo s kako novo predstavo. Goričani smo lahko ponosni nanje, saj daleč naokrog ne najdemo zlepa podobne dramske amaterske skupine (celo med Italijani ne!).

Upamo, da bodo Štandrežci prikazali burko po vseh naših vaseh, kajti se res izplača, da jo vidijo vsi. Seveda jo želimo videti tudi na odru Katoliškega doma. V nedeljo je namreč bilo v štandreški dvorani večinoma domače občinstvo, ki je toplo sprejelo svoje sovaščane.

Novosti v zdravstveni oskrbi

S 1. januarjem 1980 so stopili v veljavo novi predpisi v zvezi z zdravstveno oskrbo; glavna novost je, da je sedaj deželna uprava odgovorna za vse zadeve, ki se tičejo zdravstva, preko upravne strukture, ki se imenuje SAUB. Vse bolniške blagajne (INAM, ENPAS, INADEL, Kmečke blagajne) torej ne obstajajo več. Zdravniki, ambulante, lekarne, bolnišnice, vse je sedaj pod neposredno kontrolo odborništva za zdravstvo in higieno, preko njenih lokalnih organov, ki so Krajevne zdravstvene enote (Unità sanitarie locali) in Zdravstvenih konzorcijev (Consorzi sanitari). Vsa goriška pokrajina je ena sama Krajevna zdravstvena enota in v njej je več konzorcijev (goriški, tržiški, gradeški itd.).

Za posamezne državljane ni velikih sprememb. Namesto da bi bili vpisani v posamezne blagajne, smo zdaj vsi vpisani v SAUB. Vsakdo pa mora čimprej iti na lokalni sedež SAUB (v Gorici in Tržiču, kjer je bil prej INAM) s knjižico svoje prejšnje blagajne, da se vpiše v SAUB in si izbere zdravnika. Na sedežu SAUB je seznam zdravnikov, od katerih sme vsak imeti največ 1.500 vpisanih državljanov.

Majhna sprememba je še v tem, da sme iti državljan k nekaterih specialistom kar brez napotnice svojega splošnega zdravnika. To velja za pediatra, ginekologa, otorinolangoiatra in okulista.

Vse drugo ostaja kot prej za državljane.

Seveda so se pojavili razni zapletljaji, upamo samo začasni. Specialisti grozijo, da ne bodo pregledovali bolnikov, če ne bodo primerno plačani, zato so ponekod že začeli zahtevati od pacientov, da jim ti plačajo. Pediatrov ni dovolj za izvedbo reforme, zato so možne dolge vrste pred njihovimi ambulantami. Tudi splošni zdravniki se upirajo, ker so malo plačani.

Nočem opisovati vseh drugih novosti, ker so le za izjemne primere in bi le še bolj zmedle navadnega državljana. Sedeži bolniških blagajn so odprti za vsa pojasnila in v tej začetni dobi novih predpisov pomagajo z nasveti.

Z GORIŠKEGA

Prešernova proslava na osnovni šoli v ul. V. Veneto

V petek 8. februarja je bila v okviru slovenskega kulturnega praznika na osnovni šoli v ul. V. Veneto v Gorici prisrčna slovesnost. Učitelji in učenci so v svoji sredi pozdravili pesnico Ljubko Šorlijevo, ki se je rada odzvala njihovemu vabilu. Ob tej priložnosti so učenci recitirali nekatere njene poezije, ki jih je pesnica napisala za mladino ter zapeli nekaj pesmi.

Ljubka Šorli, ki je pred leti tudi sama poučevala na tej šoli, se je učencem toplo zahvalila in jim priporočila, naj vedno ljubijo svoj materin jezik. Med pesnico in otroki se je nato razvil pogovor, v katerem je pesnica odgovarjala na razna vprašanja v zvezi s svojim pesniškim ustvarjanjem.

Ob koncu so se učenci in učitelji gospe Šorlijevi toplo zahvalili, da je prišla na proslavo ter izrazili željo, da bi se še kdaj sešli na podobnem srečanju.

Izjave sovodenjskega župana na koprski televiziji

V petek 8.februarja je koprska radiotelevizija prenašala razgovor z županom sovodenjske občine Jožefom Češčutom. Poslušalci so ob tem intervjuju lahko zvedeli, da je Češčut od leta 1951 vseskozi župan te slovenske občine ob Soči, da bodo letos junija upravne občinske volitve, da pa on ne misli kandidirati, temveč da bo svojo službo prepustil mlajšim silam.

V razgovoru s snemalcem oddaje je župan prikazal svoje delovanje v okviru občinske uprave, tako na socialnem kot na kulturno-prosvetnem področju. Omenil je napeljavo vode in luči v vasi, kjer je še ni bilo, popravilo šolskih stavb ter izgradnjo nove šole v Sovodnjah. In je še povedal, da se na občinskih sejah govori izključno v slovenščini.

Županove izjave so v našem goriškem zamejstvu nekam čudno in neprijetno odjeknile. Da se človek, ki je 29 let neprekinjeno pogumno vodil neko občino, z dveminutno izjavo umakne iz javnega življenja, ki mu bo mandat za župana zapadel šele čez štiri mesece, je nenavadno in da misliti.

Imamo vtis, da na prihodnjih junijskih volitvah pri morebitni skupni kandidatni listi ne bo manjkalo samo imena današnjega župana, marveč cela vrsta njegovih ožjih sodelavcev. Vsekakor pomeni umik župana Češčuta iz občinskega upravljanja novo obdobje ne samo za sovodenjsko občino, ampak za celotno Goriško. Lahko rečemo, da se pri vodenju občine pričenja nova doba oz. drugačna oblika boja pri okoriščanju državnih zakonov za uveljavitev pravic naše slovenske manjšine v Italiji.

SSk v Sovodnjah gleda zaskrbljeno na potek teh dogajanj, ki se odvijajo že iz časa predlanske občinske krize. SSk se pri tem vestno drži sprejete izjave, ki jo je tedaj podala.

Družinska sreča

Doberdobski zborček in skavtska 3. četa iz Doberdoba čestitata Magdi Ferfolja in Darinu Devetak ob rojstvu malega Dimitrija, ki je razveselil tudi sestrico Viljeno ter želijo vsem skupaj obilo zdravja in sreče v družinskem krogu.

KATOLIŠKI GLAS
list za kritične bralce

Odprt kulturni dom v N. Gorici

V petek 9. februarja je bil uradno odprt v Novi Gorici novi kulturni dom. Organizatorji so dali otvoritveni svečanosti naslov »Vrtnice za kulturni dan«, ki so jo združili s Prešernovo proslavo.

Nastopili so pevci, gledališki igralci, glasbeni umetniki in folkloristi. Tako so prišli na oder otroški zbor osnovne šole Šempeter, Goriški oktet, Komorni mešani zbor Nova Gorica, moški zbor »Srečko Kosovel« iz Ajdovščine ter ansambel »New swing kvartet« iz Ljubljane. Pri zadnjem se sprašujemo, ali je bilo prav za Prešernovo proslavo primerno, da pride nek ansambel z angleškim naslovom, čeprav je ob zaključku dodal še nekaj črnskih duhovnih pesmi.

Poleg zborov so prireditev popestrili gledališki igralci Dragica Kokot-Šolar in Tone Šolar od novogoriškega gledališča ter Bogdana Bratuž in Anton Petje od SSG iz Trsta; nadalje solista ljubljanske Opere Jurij Reja in Ivan Sancin. Iz Vidma je prišel pihalni kvartet Ibert, na čembalu je nastopil orglar Hubert Bergant. Končno so razne skupine izvajale istrske in furlanske plese, med njimi tržaška folklorna skupina »Stu ledi«. Slavnostni govornik je bil pesnik Ciril Zlobec.

Izredna slovesnost pri Sv. Ivanu

V slovenski duhovniji v Gorici smo imeli prejšnjo nedeljo izredno slovesnost. Med mašo ob 12. uri je župnik izročil 27 letošnjim birmancem evangelij z voščilom, naj bi v njem našli smernice za svoje mlado in poznejše življenje. Navzoči so bili tudi njihovi starši in drugi znanci.

Po bogoslužju božje besede, kjer so berila čitali birmanci in župnikovem nagovoru je oče enega izmed birmancev (Ivo Bolčina) prosil dušnega pastirja, naj jim izroči evangelij. Dejal je:

»Želja staršev letošnjih birmancev je, da se jim podeli najboljše vodilo za pot v življenje — evangelij. Zato prosimo g. župnika, da našim otrokom izroči Jezusov evangelij. Obenem v imenu staršev dajem zagotovilo, da bomo mi prvi dali zgled zavzetosti za božjo besedo, ki jo želimo spremeniti v življenje.«

Nato je mašnik izročil vsakemu birmancu majhen priročni evangelij z besedami: »Sprejmi Kristusov evangelij«, birmanec pa je odgovoril »Hvala tebi Kristus!«

Za tem so vsi navdušeno zapeli pesem, ki jo navajamo:

Beseda dana nam je na pot življenja
in luč, ki bolj kakor sonce sveti nam.
Naj tvoja pot se le kvišku, k Bogu vzpenja,
če on te kliče, ne hodi kam drugam.
Pusti drobnarije, čas hiti,
zbiraj si zaklade večnosti.

Vsak dan prinaša nam mnogo doživetij,
a mi pozabljamo, kaj je naš namen.
Ljubezen božja pa noč in dan nam sveti
in z lučjo milosti cilj je osvetljen.

Po prošnjah, ki so jih predložili birmanci, se je nato med petjem in molitvijo sv. maša nadaljevala.

Ekumenska proslava v Gorici

Ob 1600-letnici smrti sv. Vasilija Vélikega je v nedeljo 10. februarja priredilo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Gorici tudi letos posebno ekumensko proslavo v Katoliškem domu v Gorici. Vsi, ki so se je udeležili, so odšli domov duhovno obogateni.

Dr. Jože Markuža je v uvodnem pozdravu predstavil dekliški zbor iz Devina, ki je vse prijetno presenetil s svojim izvajanjem. Pod vodstvom Hermana Antoniča je z izredno toplino odpel dve polifonski in dve slovenski skladbi. Ti slednji sta bili Maroltovi Venci beili ter Simonitijeva Čriček na vrtu. Brez dvoma se ta dekliška skupina uvršča med najboljše tovrstne zbore pri nas. Dirigentu in vrlim pevkam želimo še veliko uspehov.

Dr. Jože Markuža je v daljšem govoru prikazal skrb in ljubezen pokoncilske Cerkve do kristjanov, ki so bili še včeraj izobčenci, a so po preklicu izobčenja 7. decembra 1964 postali naši bratje v Kristusu. To so predvsem dokazali zadnji papeži, ki so šli na Vzhod in z bratskim objemom s tamkajšnjimi patriarhi potrdili Kristusovo ljubezen do vseh kristjanov. Nismo si več tujci, kar je velik korak naprej na poti zedinjenja.

V drugem delu svojega obširnega govora je g. Markuža prikazal svetniški lik Vasilija Vélikega, neustrašenega Kristusovega pričevalca, velikega misleca in pisatelja številnih duhovnih spisov. Umrl je kot carigrajski patriarh leta 379. Tako slavimo 1600-letnico njegove smrti.

V tretjem delu proslave pa je gdč. Ivanka Furlanova, zvesta spremljevalka vseh ekumenskih potovanj, posegla v bogato zakladnico svojih diapozitivov in prikazala predvsem srečanja s predstavniki drugih Cerkva, ki so jih ekumenski romarji doživeli v Bolgariji, Romuniji, Zah. Nemčiji in po raznih krajih v Jugoslaviji, nazadnje v Vojvodini. - *Z. P.*

Lep večer v goriškem Avditoriju

V soboto 9. februarja je bil lep večer v goriškem Avditoriju. SPZ iz Gorice je ob slovenskem kulturnem prazniku pripravila nastop oktetov iz Jugoslavije, Koroške in Dalmacije z namenom, da obhaja tudi desetletnico sovodenjskega noneta. Za to priložnost so ljudje napolnili Avditorij tako, da so zadnji morali stati.

Slovesnost je začel predsednik ZKPO Slovenije Jože Humer z govorom, v katerem je poudaril, da se že otrok rodi s krikom, ki je njegova pesem. Potem ga ta spremlja skozi življenje ob veselih in žalostnih trenutkih. Tudi mi Slovenci nismo izjema, pravzaprav pojemo še več in rajši kot drugi narodi.

Po govoru se je začel koncert, na katerem je nastopilo pet oktetov in sicer: Bratje Pirnat, oktet Jelovica, obirski ženski oktet s Koroške, oktet Klapa Vela luka iz Dalmacije, zaključil je Goriški oktet. Vsak je zapel po tri pesmi slovenskih avtorjev, vmes je Boris Peric recitiral sonete iz Prešernovega Sonetnega venca. Ves koncert je bil na dostojni ravni.

Temu prvemu delu je sledila podelitev odličja sovodenjskemu nonetu in pa nastop te pevske skupine, ki je zaključila sobotno srečanje.

Ob tem bi omenil, da je, po mojem mnenju, nekaj manjkalo: nastop še kake skupine iz našega zamejstva. Ali ni na Goriškem in Tržaškem nobenega okteta, ki bi bil lahko nastopil na tem večeru slovenske pesmi ob sovodenjskem nonetu? Morda namesto hrvaškega okteta, ki je s tamburicami nepotrebno izstopal iz okvira sobotnega koncerta. *(r+r)*

† Ivan Krpan

V sredo 13. februarja je umrl v goriški civilni bolnišnici trgovec Ivan Krpan, doma iz Mirna. Pokojni je bil zlasti v mlajših letih delaven tako na gospodarskem kot kulturnem področju.

Bog mu daj večni mir, bratom in sestram pa izrekamo naše sožalje.

Požari v goriških kavarnah

Pred dvema tednoma je ogenj zelo poškodoval znani kavarno »Milano« na Travniku, ki bo zaradi obnovitvenih del nekaj časa ostala zaprta. Nekaj podobnega se je v soboto 9. februarja zgodilo v prav tako znani kavarni »Teatro« na Verdijevem korzu, ki ima svoje prostore ob kinodvorani Verdi. Ogenj je izbruhnil v kurilnici. Zgorel je gorilnik, druge škode pa ni bilo.

Romanje v Lisieux in obisk Pariza

Kot smo že javili, priredi letos Katoliški glas svoje vsakoletno romanje-izlet v Francijo. Glavne točke so: grob sv. Bernardke v Neversu, Dolina gradov ob reki Loire, grob sv. Martina v Toursu, grob sv. Terezije Deteta Jezusa v Lisieuxu, Pariz in Ženeva v Švici. Potovanje bo trajalo sedem dni od sobote 26. julija do petka 1. avgusta vključno.

Sobota 26. julija: ob 6. uri odhod iz Gorice. Avtocesta Milan-Turin, kosilo v Susi. Čez prelaz Mont Cenis v Francijo po Savoji do kraja Aix Le Bain v francoskih Alpah. Prenočevanje.

Nedelja 27. julija: prek Lyona v Nevers, tam kosilo. Služba božja na grobu sv. Bernardke. Popoldne vožnja po Dolini gradov. Prihod v Tours.

Ponedeljek 28. julija: maša v baziliki sv. Martina; ogled ob reki Loire slavnega gradu Langeais. Popoldne prek krajev Le Mans in Alençon v Lisieux.

Torek 29. julija: dopoldne v Lisieuxu. Popoldne v Pariz (dve uri vožnje). Po večerji ogled nočnega Pariza.

Sreda 30. julija: ves dan v Parizu. Ogled z vodičem. Popoldne priložnost za nakupe.

Četrtek 31. julija: dopoldne odhod iz Pariza do Dijona, glavnega mesta Burgundije. Ogled mesta in kosilo. Popoldne čez prelaz Col de la Faucille v Ženevo. Prenočitev.

Petek 1. avgusta: dopoldne ogled mesta, vožnja do slavnega turističnega centra Chamonixa v Gornji Savoji ob vznožju mogočnega Mont Blanca. Kosilo. Popoldne skozi predor v Dolino Aosta. Po avtocesti Santhià-Milano-Mestre povratek v Gorico. Prihod se predvideva za 10. uro zvečer.

Prispevek na osebo je 360.000 lir. Na voljo sta dva avtobusa. Javi se lahko največ 110 oseb. Ker je to romanje »Katoliškega glasa«, se lahko vpišejo vsi naročniki in prijatelji lista tako z Goriškega kot s Tržaškega in ostalih krajev Italije. Vpisovanje je izključno na upravi »Katol. glasa«, Riva Piazzutta 18, tel. (0481) 83177. Ob vpisu je treba plačati 50.000 lir, preostalo vsoto pa do 20. junija. Kdor se odpove vožnji po 1. juliju, izgubi vpisnino 50.000 lir, ker bodo sobe po hotelih že rezervirane. Prenočevali bomo po hotelih I. in II. kategorije v sobah z 2 posteljama z lastnim straniščem. Za potovanje je dovolj veljavna osebna izkaznica.

V nedeljo 17. februarja ob 18. uri bo v Katol. domu v Gorici

VESELO PUSTOVANJE

Nastopili bodo:

— Zamejski instrumentalni kvintet
— Skupina »Nova misel«
— Dramska skupina iz Štandreža z veseloigro

»STROGO ZAUPNO«

Med odmori bo deloval bar z domačim vinom in pustnimi krofi.
Vstopnina:odrasli 2.000 lir, otroci 500 lir.

Pastirček št. 5

Na katehetski strani najdemo poziv k molitvi. Zgodba o Moniki nam pove, kako lahko pride do slabe navade. Le če se je človek pravočasno zave in se ji upre, jo lahko premaga. Ker smo v olimpijskem letu, piše Branko, naj bi gojili jutranjo telovadbo, da bomo imeli zdravo telo.

Leposlovni spisi so trije: Prebrisani afriški ptiček, Tedi in punčka potujeta v Ameriko in Nad Karantanijo je zasijala luč. Pesmi sta prispevali Ljubka Šorli: Zvonček in Ivanka Zavadlav: Sanje Tončka Makarončka. V »Goriških sprehodih« zvemo o slovenskih šolah v Gorici pred prvo svetovno vojno. V Literarnem koledarju se srečamo z največjim slovenskim pesnikom Francetom Prešernom. Evald opiše, kako nastane skavtski časopis Jambor. Med »Janino pošto« je veliko posrečenih risb, ki so jih izdelali otroci sami. Kar veselje jih je gledati. Pastirčkova pesem pa ima to pot naslov »Zimski dan«. Na besedilo Zore Saksida jo je uglasbil Ivo Bolčina. - *jk*

Šport

Olympia - Turjak 0 : 3

(9 : 15, 13 : 15, 14 : 16)

V petek 8. februarja je goriška Olympia imela na sporedu tretjo tekmo v prvenstvu III. divizije. Sicer so Goričani že prej vedeli, kakšno vzdušje vlada v Turjaku glede Slovencev, tokrat pa jih je celo sodnik pred tekmo poklical vstran in jim skušal prepovedati, da bi govorili v slovenščini (O, per prima cosa in campo non stè parlar in dialeto slovèn). Prepoved je sicer jadrno umaknil, ko je spoznal, da fantje ne bodo odstopili od te naše osnovne pravice.

Tekmo so naši fantje sicer izgubili, delni rezultati pa dokazujejo, da je vsakokrat šlo za las. Kdo ve, če je manjkal spet kanček sreče ali pa je bilo kaj drugega?

Za Olympio so igrali Rijavec, Sirk, Makuc, Devetak, Rustja, Pola, Lojk.

Vivil - Olympia 3 : 0

(10, 16, 9)

Četrto gostovanje in peti poraz Olympie v letošnjem prvenstvu. Zmaga proti Torriani je vžgala iskro upanja, zadnja dva poraza pa sta spet spravila Goričane na kolena.

Tudi v soboto je slovenska ekipa zaigrala s precejšnjo mero samozavesti, žal pa se v ključnih trenutkih ni znašla in to je bilo usodno. Odločilen je bil drugi set, ki so ga »plavi« predali po velikem boju; napake pri servisu so onemogočile preobrat. Domačini niso bili kdo ve kako homogena ekipa, so pa imeli očitno bojši napad, tako da jim Olympia v igri pri mreži sploh ni mogla do živega.

Za Olympio so igrali: Soban, Černic, Cotič M. in Š., Markočič, Markošič, Kuštrin, Jarc, Marini, Antonič. - *AM*

Ob drugi obletnici smrti nepozabnega nečaka Marina Širca darujeta Olga in Pavla Terčon za mavhinjsko cerkev, za zbor Fantje izpod Grmade in za SK Devin po 20.000 lir.

Ob četrti obletnici smrti dragega brata Viktorja daruje Marija Ban z Ban za Skupnost Družina Občine 10.000, za katoliški tisk in za ogrevanje cerkve na Občinah po 5.000 lir.

Za cerkev na Občinah: Pepka in Mario Dolenc v spomin pok. Ane Daneu 10.000; Jole in Lucija v spomin mame Ane Daneu 100.000; Štubel Justina v spomin moža Danila 20.000; Savoiardo Domenico in Pia v spomin Ane Gabrijelčič-Daneu 50.000; Vremec Mihela 3.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: Zmaga Mastellaro 10.000; Violetta Reni 10.000 lir.

Za kapelo bl. p. Leopolda pri Domju: Marija Fabjan 10.000; Marija Kobal 5.000 lir.

Za Sveto goro: Mara Germek v zahvalo 20.000 lir.

Za lačne po svetu: Franc Sivec, Žabnice 6.000; družina Berginc, Žabnice 10.000; Marija Kobal za obletnico pokojne mame 50.000; družina Vidau, Bane v spomin na svoje pokojne 5.000 lir.

DAROVI

Za Katoliški glas: naročniki župnije sv. Jerneja, Občine 31.500; S. Lucija Sivec 7.000; M. Grudina 2.000; Franc Sivec 6.000; Marija Grissani, Žavlje 7.000; Viktorija Sever, Žavlje 17.000; Lojzka Zuljan, Sanremo 12.000; E. Ch., Gorica namesto cvetja na grob Ide Srebrnič 50.000 lir.

Za katoliški tisk: Angela Škerlavaj, Občine 5.000 lir.

Za cerkev sv. Ivana v Gorici: Marija in Lojzka v spomin Amalije Ipavc 10.000 lir.

Za novi oltar na Jazbinah: namesto cvetja na grob tete Marceline darujeta nečakinja 15.000 in družina Skok 15.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

OBVESTILA

Mali teološki tečaj za študente in izobražence se vrši vsako sredo do 19. marca. V sredo 20. febr. ob 20.30 bo predaval v mali dvorani Katoliškega doma v Gorici teološki profesor dr. Štefan Steiner o temi: Kje iskati svoje dostojanstvo?

Ljubljanski baročni trio bo gostoval v Gorici na povabilo SKPD »Mirko Filej«. Nastopil bo v palači Attems v soboto 23. februarja ob 20.30.

Društvo slov. izobražencev v Trstu, ul. Donizetti 3 prireja v ponedeljek 18. febr. v društvenih prostorih vesel večer v pustnem razpoloženju. Začetek ob 20.15.

Slovenski kulturni klub priredi v soboto 16. febr. ob 19. uri pustni ples.

Pokrajinski kongres tržaške SSk. V smislu čl. 40 novega statuta, sprejetega na občnem zboru 4. marca 1979 javljamo, da bo pokrajinski kongres (občni zbor) Slovenske skupnosti v Trstu 1. in 2. marca na sedežu v ul. Machiavelli 22 z razpravo o poročilih ter volitvami novih vodstvenih organov. Prvo sklicanje ob 16. uri, drugo sklicanje ob 17. uri. Vabljeni vsi člani.

Na prodaj je popolnoma nov harmonij z lepimi glasovi in po lanski ceni. Klicati telefon (040) 220332.

Ljubljanska TV

Spored od 17. do 23. februarja 1980

Nedelja: 13.-17.20 Nedeljsko popoldne. 17.25 Lake Placide: Smuk za ženske. 18.30 Letalci, dokum. oddaja. 20.00 Vroči veter, nadalj. 21.00 Marakeš, iz cikla Popotovanja. 22.35 Lake Placide: Smučarski skoki.

Ponedeljek: 15.50 Lake Placide: Umetnostno drsanje dvojic. 16.55 Lake Placide: Vele slalom za moške. 18.05 Narobe svet. 18.25 Mala čudesa velike narave. 18.50 Sodobna medicina. 20.00 Tome z bencinske črpalke, drama. 21.15 Kulturne diagonale. 22.10 Kratek film.

Torek: 15.20 Lake Placide: Hokej SZ : Finska. 16.35 Jakec in čarobna lučka. 16.00 Lake Placide: Veleslalom za moške. 18.00 Pisani svet. 18.40 Po sledeh napredka. 20.00 Čudovita predstava. 20.50 Grozdi mojega vinograda, nadalj. 21.55 Lake Placide: Sankanje dvojic. 22.25 Karneval na Trinidadu.

Sreda: 15.20 Lake Placide: Umetnostno drsanje. 16.25 Pionirji fotografije. 16.55 Lake Placide: Veleslalom za ženske. 18.15 Pust na Dravskem polju. 20.00 Bariera, bolgarski film. 22.05 Miniature.

Četrtek: 15.55 Življenje na zemlji, dokum. film. 16.55 Lake Placide: Veleslalom za ženske. 18.00 Svetilnik. 18.40 Hamburg - mesto kontrastov. 20.00 Tretja razsežnost. 22.20 Lake Placide: Štafeta za ženske. 22.50 Hitrostno drsanje na 1500 m.

Petek: 15.05 Lake Placide: Umetnostno drsanje moških. 15.55 Slalom za moške. 16.50 Tek na smučeh. 17.00 Lutke. 17.15 Družina Lesniewskich. 17.55 Lake Placide: Slalom za moške. 18.45 Od refleksa do logike. 21.00 Tigrove brigade. 23.00 Lake Placide: Hokej.

Sobota: 14.10 Lake Placide: Hokej. 15.25 V znaku zodiaca, poljski film. 17.10 Lake Placide: Slalom za ženske.18.45 Robinovo gnezdo. 20.00 Župan našega mesta, nadalj. 22.50 Smučarski skoki na 90 m skakalnici.

Radio Trst A

Radio Trst A oddaja na srednjem valu 305,9 m ali 981 Khz in na ultrakratkih valovih s frekvenčno modulacijo od 96,1 Mhz do 103,9 Mhz. Glavne frekvence so: vzhodna Benečija 96,1, Gorica 98,3, Rezija in Kanalska dolina 100,7, Videm 101,9; Trst 103,9.

Časnikarski programi ob nedeljah: Poročila ob 8., 12., 19.; kratka poročila ob 11., 14.; novice iz Furlanije-Julijske krajine ob 11., 14., 19.15. Ob 8.30 kmetijska oddaja, ob 9. uri sv. maša.

Časnikarski programi od ponedeljka do sobote: Poročila ob 7., 8., 10., 13., 15.30, 19. Kratka poročila ob 9., 11.30, 17., 18. Novice iz Furlanije-Julijske krajine ob 8., 14., 19.15.

Spored od 17. do 23. februarja 1980

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 10.00 Poslušali boste. 10.30 Oddaja o Benečiji. 11.00 Mladinski oder: »Kralj Oh in kraljestvo Joj«. 11.30 Nabožna glasba. 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 14.10 «Okuole ognjišča». 15.00 Nedeljsko popoldne.

Ponedeljek: 8.10 Zimska epistola. 9.45 Socialna problematika. 10.10 Koncert. 11.30 Po stopinjah staršev. 12.00 «Okuole ognjišče», ponovitev. 12.40 Filmska glasba. 13.20 Primorska poje 1979. 14.10 Otroško okence: »Zdaj pa zapojmo!«. 14.30 Joseph Sheridan Le Fanu: »Stric Silas ali usodna dediščina«. 15.00 Glasbeni ping pong. 17.10 Koncert v tržaškem Avditoriju 20. januarja letos. 18.00 Kulturno pismo.

Torek: 8.10 Čar pesniškega sveta. 9.00 France Štrukelj: »Slovenski Jurček«. 9.35 Glasba v razvedrilo. 10.10 Oddaja za otroški vrtec. 10.20 Koncert. 11.30 Vam še ugajajo? 12.00 Kulturno pismo, ponovitev. 14.10 Odraslim prepovedano! 15.00 Rezervirano za... 15.30 Doba kantavtorjev. 16.00 Kulturna rubrika slovenskih časopisov v Italiji. 16.20 Lahka glasba. 17.10 Jugoslovanski skladatelji. 18.00 »Pustni večer«, beneška komedija.

Sreda: 8.10 Tržaške bolnišnice. 10.10 Koncert. 10.45 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole. 12.00 Pod Matajurjan. 12.30 Melodije od vsepovsod. 13.20 Zborovska glasba. 13.40 Instrumentalni solisti. 14.10 Odprimo knjigo pravljic. 14.30 Roman v nadaljevanjih. 15.00 Nastop orkestrov. 17.10 Mladi izvajalci. 17.30 Slavni pevci. 18.00 Kulturni prostor.

Četrtek: 8.10 Vprašanja sodobne družbe. 9.00 H. Ibsen: »Ko se mrtveci zbudimo«, igra. 10.10 Koncert. 10.45 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole. 11.30 Jugoslovanski pevci. 12.00 Mikrofon v razredu. 12.30 Sedem not. 14.10 Otroško okence: »Tomi na obisku«. 14.30 Na goriškem valu. 15.00 Mladi pisci. 15.15 Nove plošče. 16.00 Glasbeni trenutek doma in drugje. 17.10 Skladbe z nabožno tematiko. 18.00 Kulturni prostor.

Petek: 8.10 Iz sveta folklore. 10.10 Koncert. 11.00 Oddaja za srednjo šolo. 11.20 Dobače popevke. 12.00 Kulturni prostor, ponovitev. 13.20 Pesem v prijateljstvu. 14.10 Otroško okence: »Kje je napaka?«. 14.30 Roman v nadaljevanjih. 15.00 Po končani univerzi. 15.30 Postni govor: O poslednjih rečeh. 15.40 Popularnih deset. 16.00 Mikrofon v razredu, ponovitev. 16.30 S pesmijo po svetu. 17.00 Mi in glasba. 18.00 Kulturni prostor.

Sobota: 8.10 Sobotni trim. 9.00 H. Ibsen: »Ko se mrtveci zbudimo«, igra. 10.10 Koncert. 12.00 Glasnik Kanalske doline. 12.30 Pesem poje o... 14.10 Iz zakladnice slovenske mladinske literature. 14.30 Vse lepo, vaš Peter! 16.30 Poslušali boste. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Portreti naših igralcev: Alojz Milič. 18.30 Pesmi brez besed. 18.45 Vera in naš čas.

★

Postni govori po radiu Trst A za leto 1980

22. 2. Poslednje reči (dr. Lojze Škerl); 26. 2. O smrti (Franc Vončina); 29. 2. Strah pred smrtjo (dr. Jožko Markuža); 4. 3. Bližnja priprava na smrt (dr. Kazimir Humar); 7. 3. Posebna sodba (Tone Bedenčič); 11. 3. Nebesa (dr. Oskar Simčič); 14. 3. Gledanje Boga - sreča zveličanih (msgr. Jože Jamnik); 18. 3. Nebesa - plačilo svetnikov (dr. Angel Kosmač); 21. 3. Vice (Franc Pohajač); 25. 3 Pekel (dr. Jože Prešeren); 28. 3. Ločitev od Boga - najhujša kazen pogubljenih (Božidar Rumpler); 1. 4. Vstajenje mrtvih (Jože Kunčič); 4. 4. Poslednja sodba (Jože Jurak). Vsi govori bodo ob 15.30.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 300 lir, osmrtnice 250 lir, k temu dodati 14 % davek IVA.

Odgovorni urednik: *msgr. Franc Močnik*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo